

F/1. melléklet

A jegyzőkönyv- és egyezményértékeket alátámasztó érvek részletes kibontása

PÓTLAP

Az 1. Kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkének sérelme

38.. Nem felel meg a tulajdonhoz való jog korlátozására vonatkozó egyezményes követelményeknek az, hogy a törvényhozó döntése alapján elestem a harminc éves közalkalmazotti jogviszonyom alapján jogos várományomat képező végkielégítéstől akkor, amikor a közalkalmazotti jogviszonyom azért szűnt meg, mert nem egyeztem bele a foglalkoztatási jogviszonyom lényeges kondícióinak a törvényhozó által kezdeményezett megváltoztatásába.

39. A tulajdonhoz való jog egyezményes értelemben felöleli a vagyoni értékű jogosultsággal kapcsolatos megalapozott várományokat (legitimate expectation). Ha egy állam szabályozása jogot biztosít valamilyen juttatásra, az az 1. Kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikke hatálya alá tartozik és tulajdoni védelmet élvez [Moskal v Poland, 38. §]. A végkielégítést (severance pay) a Bíróság már elismerte olyan vagyoni jogosultságként, amely – jogos várományként – a tulajdonhoz való jog védelmét élvez az önkényes állami beavatkozással szemben, éppenséggel pont Magyarország ellen indított eljárásokban [N.K.M. v. Hungary, §§ 66-74 és Gáll v Hungary, §§ 31-35].

40. A zavartalan tulajdonlásba való beavatkozásnak törvényesnek kell lennie, máskülönben nem állhat fenn méltányos egyensúly a közösség általános érdeke és az egyén alapjogainak védelme között (Iatridis v. Greece, 58. §). A törvényesség megköveteli, hogy a belső jog alkalmazandó rendelkezései kellőképpen megismerhetők, pontosak és előreláthatók legyenek (Beyeler v. Italy, 109. §). Az előreláthatóság alapján az érintettek bízhatnak jogszerűen szerzett és gyakorolt jogaik tiszteletben tartásában, így abban is, hogy a részes állam nem alkot visszamenőleges hatályú jogszabályokat.

41. Ha a tulajdonjogi beavatkozás „törvényes”, azt kell vizsgálni, hogy legitim céllal és e célhoz képest arányos eszközökkel történik-e (Bruncrona v Finland, 66. §). A legitim cél tekintetében a kormányok nagy szabadságot élveznek a közérdek meghatározásában, ám ennek van korlátja: a közérdek érdekében történő fellépésnek kell, hogy legyen ésszerű alapja (Moskal v Poland, 61. §). A közérdek nem szolgálható olyan módon sem, amely aránytalanul terheli a jogosultság alanyát (Sporrong and Lönnroth v. Sweden, 73. §), a tulajdonelvonásnak méltányos egyensúlyt kell teremtenie a közösség általános érdeke és az egyén alapjogainak védelme között (Iatridis v Greece, 58. §).

42. Fentiek alkalmazása a jelen ügyre:

43. a Kjt. szerint járó végkielégítés a Kiegészítő Jegyzőkönyv 1. cikke szerinti „tulajdon” fogalmi körébe vonható mint jogos váromány. Az AB szerint viszont esetemben nem igazolható jogos igény a Kjt. szerinti végkielégítésre, mivel jogviszonyom a törvény erejénél fogva szűnt meg. Ezt a megszűnési okot

a jogalkotó a Kjt. 2010-es módosítása során vezette be, és sem a bevezetések, sem később nem rendelt ahhoz végkielégítésre vonatkozó igényt.

44. Az AB értelmezése kiüresíti a tulajdonhoz fűződő jog védelmét, hiszen annak elfogadása azt jelenti, hogy a jogalkotó három lépésben (1. a jogviszony törvényi megszüntetése lehetőségének beiktatásával, 2. a végkielégítési szabályok e megszüntetési okra való kiterjesztésének elmulasztásával, majd 3. a jogviszony megszüntetését végkielégítés nélkül, vagy csökkentett végkielégítés mellett kimondó törvény megalkotásával) bármely foglalkozási ág képviselőit bármikor meg tudja fosztani – részben vagy teljesen – a végkielégítéshez (vagy más hasonló juttatáshoz) fűződő jogos várományuktól. Az Egyezményvel konform értelmezés csak az lehet, hogy amennyiben a közalkalmazotti jogviszony törvényi rendelkezéssel elért megszűnéséhez a Kjt. maga nem kapcsol végkielégítést, úgy a közalkalmazotti jogviszony megszűnését kimondó törvénynek kell olyan módon rendezni a végkielégítés kérdését, hogy az érintettek ne veszítsék el jogos várományukat, hanem ahhoz ugyanúgy hozzájussanak, mint az egyéb olyan helyzetekben, amikor jogviszonyuk rajtuk kívülálló okból – vagy a jogviszony lényegét érintő, a közalkalmazottól függetlenül bekövetkező megváltozása miatt – szűnik meg. Csakis így érvényesül az a követelmény, hogy az egyezményes jogok védelmének ténylegesnek és hatékonyak kell lennie. Az AB értelmezése a jogérvényesítést illuzórikussá teszi, nem védi az érintetteket az önkényes jogalkotói beavatkozástól.

45. Fentiek szerint az a végkielégítés, amely nekem a Kjt. alapján járt volna, jogos várománynak minősül, elvonása pedig nem felelt meg a tulajdonjog korlátozására vonatkozó követelményeknek.

46. (i) NEM VOLT TÖRVÉNYES: a végkielégítés jelentős részét elvonó szabályozás a hatálybalépését megelőző időben létrejött jogviszonyokba jelentősen, a jogosultak által előre nem látható beavatkozást, azaz visszamenő hatályú jogalkotásnak minősül.

47. (ii) NEM VOLT LEGITIM CÉLJA: az Eszjtv. indoklásában nincs magyarázat arra, hogy milyen kényszerítő közérdek tette szükségessé a végkielégítés általánostól eltérő szabályozását (lásd a jelen kérelem 10. pontját).

48. (iii) ARÁNYTALAN: feltéve, de meg nem engedve, hogy a tulajdonelvonásnak legitim célt ad az a jogalkotói szándék, hogy minél több egészségügyi dolgozót késztesse az új jogviszonyba való belépésre, akkor sem tekinthető arányosnak a korlátozás. Aránytalan az a szabályozás, amely azokat, akik törvényben rögzített, évtizedeken át hatályos szabályok érvényesülésében bízva léptek be és maradtak a közalkalmazotti jogviszonyban, jogos várományuk elvonásával kényszerít át egy egyoldalúan meghatározott tartalmú új jogviszonyba, amikor erre más, kevésbé korlátozó eszközök, így például anyagi vagy egyéb ösztönzők igénybevétele is nyilvánvalóan rendelkezésre állnak. A végkielégítés olyan jogos váromány, amit a dolgozók értékteremtő munkájukkal és lojalitásukkal vívnak ki, és amelynek funkciója a munkáltató érdekkörére visszavezethető felmondással előidézett egzisztenciális válság kompenzálása. Hosszú időn keresztül ideig szolgáltam az egészségügyben, lojalitásom munkáltatómhoz és a közsférához megkérdőjelezhetetlen. Ez a kitartó munka vált a jogalkotó szemében egy csapásra elismerésre jórészt méltatlanná akkor, amikor úgy döntöttem, hogy nem egyezem bele a foglalkoztatási jogviszonyom lényeges kondícióinak a törvényhozó által kezdeményezett megváltoztatásába. Nem áll tehát fent méltányos egyensúly a közérdek és a jogkorlátozás által rám rótt teher között. Az arányosság mérlegelése során értékelni kell a szabályozás

diszkriminatív voltát (lásd alább), valamint a korlátozást megvalósító hatóságok eljárását. Amennyiben a szabályozás visszamenőleges hatálya nem a „törvényességet” kizáró körülmény, úgy az arányosság eljárási oldalának mérlegelése során kell figyelembe venni, hogy a jogalkotó visszamenőleges hatállyal, egyik pillanatról a másikra, társadalmi egyeztetés és az érintettekkel (így pl. a MOK-kal) való egyeztetés nélkül vont el olyan tulajdoni várományt, amelyre az évtizedes törvényi szabályozás alapján számíthattam (Beyeler v. Italy, 109. §).

2. Az Egyezmény 14. cikkének sérelme

49. A diszkrimináció kapcsán az alábbiakat adom elő (vö. Rasmussen v Denmark):

50. (i) A megkülönböztetés egyezményes jogot érint (tulajdonhoz való jog).

51. (ii) Van eltérő bánásmód a végkielégítés tekintetében: az egyéb foglalkozási ágakban dolgozó közalkalmazottak, továbbá az egészségügyi szolgálati jogviszonyba belépők 30 éves jogviszony után nálam jóval nagyobb mértékű végkielégítésre jogosultak. Ugyanez a különbség fennáll köztem és azok között is, akik számára a jogalkotó biztosítja a szokásos mértékű végkielégítést, amikor a jogviszony lényeges feltételei jelentősen megváltoznak, és ezért a foglalkoztatott nem kívánja fenntartani a jogviszonyt (lásd ehhez: a jelen kérelem 23-25. pontját)

52. (iii) A különbség összehasonlítható helyzetben lévők között áll fenn: tévesen állítja az AB, hogy a végkielégítés szempontjából nem vagyok összehasonlítható helyzetben más közalkalmazottakkal. Az AB ezt azzal támasztja alá, hogy a jogviszonyváltás elfogadása vagy elutasítása UTÁN már senki nem minősül közalkalmazottnak a jogviszonyváltással érintettek közül: sem én, aki elutasítottam az új jogállást, sem az, aki elfogadta azt. Az AB ugyanakkor szem elől téveszti, hogy a végkielégítés nem a közalkalmazotti jogviszonyban már álló dolgozók jogos várománya, hanem a még közalkalmazotti jogviszonyban álló dolgozóké, épp a jogviszony megszűnésének esetére. Következésképpen az összehasonlíthatóság szempontjából nem a jogviszonyváltás elutasítása utáni, hanem az azt MEGELŐZŐ időszak a releváns, amikor közalkalmazotti státuszom fennállása elvitathatatlan. Ez már csak abból is következik, hogy az Eszjtv. jogviszonyváltásra vonatkozó „átmeneti” szabályainak személyi hatálya az egészségügyi intézménynél közalkalmazottként foglalkoztatottakra terjed ki, olyan személyekre nem, akiknek már nincs élő jogviszonyuk egészségügyi intézménnyel. Ugyanerre jutunk akkor is, ha a diszkrimináció szempontjából releváns tényállási elemnek a jogalkotó feltételezett célját vesszük alapul, ti. azt, hogy a végkielégítés összegének leszállításával a jogalkotó vissza akarta tartani a dolgozókat az egészségügyi pálya elhagyásától. Visszatartó erővel a szabályozás ugyanis értelemszerűen azok tekintetében bírhat, akik még nem utasították el a jogviszonyváltást, nem pedig azok tekintetében, akik már elutasították.

53. A törvényhozó egyébiránt maga is elismeri a helyzetek egyenértékűségét azzal, hogy a szolgálati munkaszerződést alá nem íróknak járó juttatást „végkielégítésnek” nevezi, tehát nem tekinti úgy, mintha tisztán a munkavállaló részéről történt volna a jogviszony megszüntetése. Az egyéb jogszabályok hatálya alá eső személyek összehasonlítható helyzetben vannak az egészségügyi szolgálati munkaszerződést aláírását elutasító személyekkel, hiszen az összehasonlítás releváns szempontja, hogy azt a döntést kell meghozniuk, hogy a jogviszonyt annak lényegi tartalmának megváltozása ellenére fenntartják-e. A munka jellege (közfeladat ellátása) és a munkáltató sajátos

ismérve miatt is nyilvánvaló az összehasonlíthatóság a – más ágazatokban – továbbra is közalkalmazottként foglalkoztatottakkal és az egészségügyi szolgálati jogviszonyba belépő személyekkel, akikre kedvezőbb végkielégítési szabályok vonatkoznak, mint amely rám érvényes. A más ágazatokban közalkalmazottként foglalkoztatottakkal azért vagyok összehasonlítható helyzetben, mert a 2021. március 1-ig általam közalkalmazottként végzett munka és az általuk azóta is végzett munka összemérhetősége nem kérdőjelezhető meg; az egészségügyi szolgálati jogviszonyba belépő személyekkel pedig azért, mert én ugyanazt a munkát folytattam közalkalmazottként, mint amit ők az új jogállás keretében végeznek.

54. Mindezen különböző jogviszonyok összehasonlíthatóságot alátámasztja az is, hogy az Eszjt. 8. § (9) bekezdése értelmében egészségügyi szolgálati jogviszonyban töltött időnek kell tekinteni az Eszjt. hatálya alá tartozó munkáltatónál munkaviszonyban, közalkalmazotti jogviszonyban, egészségügyi szolgálati jogviszonyban, a Kjt. hatálya alá tartozó szervnél munkaviszonyban, közalkalmazotti jogviszonyban, a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény hatálya alá tartozó szervnél munkaviszonyban, közszolgálati jogviszonyban, a Kttv. hatálya alá tartozó szervnél munkaviszonyban, közszolgálati, kormányzati szolgálati, kormánytisztviselői jogviszonyban, valamint a Kit. hatálya alá tartozó munkáltatónál kormányzati szolgálati jogviszonyban, politikai szolgálati jogviszonyban, biztonsági jogviszonyban, ösztöndíjas jogviszonyban, illetve munkaviszonyban töltött időt. E körben lásd még jelen kérelem 23-25. bekezdését.

55. (iv) A különbségtétel legitim céljának és arányosságának körében érveim megegyeznek a tulajdonhoz való jog korlátozása tekintetében kifejtett érvekkel, azokat itt nem ismétlem meg.

3. Egyezmény 6. cikk (1) bekezdésének sérelme

56. Sérti a tisztességes eljáráshoz való jogomat az, hogy

- (i) hiába nyújtottam be alkotmányjogi panasz eljárást kezdeményező indítványt az AB-hoz, az eljárás nem indult meg, és erről a tényről az AB nem értesített, indítványomra semmilyen hivatalos reakciót nem adott;
- (ii) indítványomat az AB – az (i) pontban leírtak ellenére – elbíráltnak minősítette, de az indítványomat érintő döntést velem még csak nem is közölte;
- (iii) az (i) pontban leírtakból kifolyólag elestem attól a lehetőségtől, hogy az indítványommal támadott szabályozás alkotmányossági felülvizsgálata során reagálhassak az eljárásban nyilatkozattételre felhívott Kormánynak a szabályozás alkotmányosságát alátámasztó érveire.

57. A Bíróság szisztematikusan hangsúlyozza a tisztességes eljáráshoz való jognak a demokratikus társadalmakban betöltött kiemelt szerepét (Airey kontra Írország, § 24; Stanev kontra Bulgária [GC], § 231) Ugyancsak hangsúlyozza a Bíróság, hogy a tisztességes eljáráshoz való jogot a jogállamiság elvének fényében kell értelmezni. A jogállamiság elvének alapvető eleme a jobbiztonság (Okyay és mások kontra Törökország, § 73), amely megköveteli, hogy a bírósági eljárások a felek számára átláthatóak, kiszámíthatóak legyenek. Ez a követelmény magában foglalja azt az elvárást, hogy a bíróságok az eljárásokat a törvényi szabályok előírásai szerint folytassák le (vö. Cañete de Goñi v. Spain, § 36). Az AB jelen kérelemben kifogásolt eljárása azonban nem felelt meg a törvényesség követelményének az alábbiakból kifolyólag:

58. Az AB megkeresésekre előadta, hogy jogszerűnek minősül az, hogy indítványomhoz nem kapcsolódtak a szokásos bírósági intézkedések. Ennek jogalapjaként az AB az Ügyrend 30. § (5) bekezdését jelölte meg, amely az AB értelmezésében felhatalmazást ad arra, hogy a nagyobb számú, azonos tartalmú indítványok esetében ignorálja azokat az indítványokat, amelyek időben később érkeztek, mint az azonos alkotmányossági problémát felvető, elsőként befogadott indítvány (lásd a jelen kérelem 16. pontját).

59. Az Ügyrend az AB eljárásrendjére vonatkozó, az AB által megalkotott belső szabályzat, amely nem lehet ellentétes az AB eljárásait szabályozó törvénnyel. Az Ügyrendet ezért csak olyan tartalommal lehet – akár jogalkotás, akár jogértelmezés útján – megtölteni, amely összhangban áll a panaszeljárásra vonatkozó törvényi szabályokkal. Márpedig az indítványok hivatalos feldolgozása, továbbá az indítványok tárgyában született döntések közlése az AB törvényben foglalt kötelezettsége. Az Abtv. 55. §-a és az AB ügyrendjének 25-26. §-ai értelmében a főtítkár köteles tájékoztatni az indítványozót arról, ha a beadványa nem alkalmas az elbírálásra vagy hiányos, ahogyan arról is, hogy az indítványt – mint elbírálásra alkalmast – nyilvántartásba vették, és az eljárás megindult. Az Abtv. 66. §-a pedig kifejezetten előírja, hogy az AB döntését kézbesítés útján közölni kell az indítványozóval.

60. Az Abtv. megalkotásakor a törvényhozó számolt azzal, hogy ugyanazon alkotmányossági kérdés kapcsán több indítvány is érkezhessen az AB-ra. Erre az esetre alkotta meg a törvényhozó azt a szabályt, amely lehetővé teszi az egymással tartalmi szempontból összefüggő indítványok egyesítését [Abtv. 58. § (2) bek.]. Az egyesítés ugyanakkor nem mentesíti az AB-t az előző bekezdésben ismertetett törvényi kötelezettségek teljesítése alól, vagyis csak a már nyilvántartásba vett, külön ügyszám alatt kezelt indítványokat lehet egyesíteni, és az egyesített ügyek indítványozóival a külön-külön közölni kell az indítványok tárgyában meghozott döntést. Olyan összevont indítványkezelést, amely felmentést adna ezeknek a kötelezettségeknek a teljesítése alól, az Abtv. nem ismer. Mindezek alapján megállapítható, hogy az, ahogy az AB az indítványomat kezelte, nem felel meg a törvényesség követelményének.

61. A Bíróság a tisztességes eljárás követelményrendszerét már számos ügyben számon kérte az alkotmánybíróságok eljárása vonatkozásában (pl. Süßmann v. Germany, Mežnarić v. Horvátország, Švarc és Kavnik v. Szlovénia). A Bíróság szerint ugyanis az alkotmányossági viták az Egyezmény 6. cikkének hatálya alá eshetnek, ha az alkotmányjogi eljárásoknak döntő hatásuk van egy „polgári” jogról folyó jogvita kimenetelére (*Ruiz-Mateos kontra Spanyolország*). Bár a „jogvita” a Bíróság felfogásában alapvetően kontradiktórius eljárást jelöl ebben az összefüggésben is, a jelen kérelemben kifogásolt eljárás pedig a szó szoros értelmében nem kontradiktórius, két fontos érv is szól amellett, hogy a Bíróság ezen az alapon ne szorítsa ki az eljárást az Egyezmény 6. cikk hatálya alól.

(i) Egyrészt elmondható, hogy bár az alkotmányjogi panasz eljárás nem sorolható a klasszikus értelemben vett kontradiktórius eljárások közé, az Abtv. lehetővé teszi azt, hogy az AB nyilatkozattételre hívjon fel az eljárásban részt nem vevő személyeket. Az AB az utóbbi időben szinte minden fontosabb ügyben élt ezzel a felhatalmazással, és minden esetben kormányzati szerveket szólított meg. Így volt ez a kifogásolt eljárásban is, amelyben az AB az Igazságügyi Minisztériumtól (IM) kért állásfoglalást. Az IM meg is küldte az álláspontját, amelynek kidolgozásában részt vett a kifogásolt törvényi szabályozást a parlamentnek előterjesztő Emberi Erőforrások Minisztériuma, valamint azon kívül még a Belügyminisztérium és a Miniszterelnöki Kormányiroda is. Így az eljárásban az alapjogi jogviszony egymással szembenálló alanyainak (polgár v. állam) véleménye ütköztetésre került, amely

a kontradiktórius eljárásokra jellemző jelenség. Ebből kifolyólag úgy vélem, hogy a kifogásolt eljárás kontradiktóriusnak tekinthető.

(ii) Másrészt felhívom a Bíróság figyelmét arra, hogy az alkotmányossági vita tárgyát a kifogásolt eljárásban a végkielégítésre vonatkozó szabályozás képezte; a végkielégítéssel kapcsolatos követelések pedig rendszerint kontradiktórius munkajogi per tárgyává tehetők. Az, hogy erre a jelen ügyben nem nyílt mód, annak a sajátos szabályozási konstrukciónak az eredménye, hogy a jogalkotó foglalkoztatási jogviszonyomat a törvény erejénél fogva szüntette meg ahelyett, hogy mérlegelés nélküli felmondási kötelezettséget írt volna elő a munkáltatók számára a jogviszonyváltást elutasító dolgozók vonatkozásában. Hogy a konstrukcióválasztás mennyire esetleges a jogalkotó részéről, azt jól mutatja, hogy a Kormány a közelmúltban már az utóbbi konstrukciót is alkalmazta, amikor arról rendelkezett, hogy nem dolgozhatnak tovább az egészségügyben azok, akik nem veszik fel a Covid elleni védőoltást [449/2021. (VII. 29.) Korm. rendelet]. A Kormány ebben a rendeletében nem törvény erejével szüntette meg az oltatlanok jogviszonyát, hanem a munkáltató kötelezettségévé tette jogviszony megszüntetését, azzal a jogszabályi kikötéssel, hogy az oltatlan dolgozóknak végkielégítés nélkül kell felmondani. Ha az én jogviszonyom is így szűnt volna meg, megtámadhattam volna a munkáltatói felmondást a bíróság előtt és egy ilyen pernek a keretében kezdeményezhettem volna alkotmányjogi panaszeljárást a kifogásolt szabályozás felülvizsgálata érdekében. Áldozati perspektívából nézve nem különbözik egymástól egy olyan alkotmányjogi panaszeljárás, amely a végkielégítés elvonását egy munkáltatói döntés miatt indult per keretében vizsgálja, és egy olyan eljárás, amely ilyen jogvitától elvontan teszi ugyanezt. Ugyanígy elmondható, hogy a tisztességes eljáráshoz való hozzáférés nem múlhat azon az esetlegességen, hogy a törvényhozó milyen konstrukciót választ a végkielégítésem – részleges vagy teljes – elvonásához.

62. A tisztességes eljáráshoz való jog biztosítani hivatott az eljárásban résztvevők számára azt, hogy ügyeikben észrevételeiket előadhassák. Mint már említettem a (18. pont) több minisztérium is kifejtette álláspontját az indítvánnyal támadott szabályozás alkotmányosságáról az AB előtt, ezekre az álláspontokra azonban nem reagálhattam, annak ellenére, hogy a véleményezett szabályozást magam is megtámadtam. Ha az AB nyilvántartásba vette volna az indítványomat, majd azt egyesítette volna az azonos tartalmú indítványokkal, indítványozóként részt vehettem volna abban az eljárásban, amelyben a miniszterek is. Így pedig reagálhattam volna az állásfoglalásra, mivel az Ügyrend 35. §-a alapján az indítványozó a panaszeljárásban az érdemi tervezetnek a testület általi tárgyalásra kitűzéséig indítványkiegészítést tehet. Az Alkotmánybíróság kifogásolt eljárása tehát megfosztott ettől a véleményezési jogtól, és így attól, hogy hatást gyakoroljak az eljárás kimenetelére. A Bíróság állapított már meg egyezményesértést azért, mert a kérelmező számára nem volt biztosított, hogy reagáljon a miniszter eljárásban kifejtett észrevételeire (*Chevrol v France*, §§ 81-82). A H. kontra Belgium ügyben is megerősítette Bíróság, hogy a tisztességes eljárás követelményeinek része az, hogy peres felek lehetőséget kapjanak arra, hogy hatékonyan érveljenek ügyük mellett (§ 53).

63. Az EJEB a magyar AB előtti, az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz eljárást a törvényben kirajzolódó attribútumai alapján hatékony jogorvoslatnak tekinti, ezért várja el annak kimerítését az Egyezmény megsértésére hivatkozó kérelmek elfogadásához (*Mendrei v. Hungary*, §§ 32-43). Hatékony jogorvoslatnak megítélésem szerint csak olyan eljárás minősülhet, amely alapjaiban megfelel a tisztességes eljárás egyezményes követelményrendszerének, mivel e követelményrendszer teljesülése a jogorvoslati funkciót betöltő eljárások hatékonyságának is fokmérője. Amennyiben tehát az EJEB úgy ítélné meg, hogy az egyoldalú alkotmányjogi panasz eljáráson nem lehet számonkérni a

tisztességes eljáráshoz való jog tiszteletben tartását, akkor nem tarthatná fenn az arra vonatkozó álláspontját, hogy az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti eljárás hatékony jogorvoslat.

64. A Bíróság elismeri, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog követelményrendszerére a rendes bíróságok és az alkotmánybíróságok tekintetében eltérő sztenderdek vonatkozhatnak (pl. az észszerű időn belüli eljárás kapcsán: Voggenreiter kontra Németország, §§ 51-52). Véleményem szerint azokban az esetekben, amikor az Egyezményben lefektetett jogok megsértésének hatékony orvoslására nemzeti szinten kizárólag az alkotmánybíróság előtt indítható panaszeljárás áll rendelkezésre, a tisztességes eljárás követelményét az alkotmánybíróságok eljárásán hasonló szigorúsággal kell számonkérni, mint a rendes bíróságok eljárásain. Ilyen esetként tartható nyilván a jelen kérelem alapjául szolgáló ügy is. A végkielégítés elvonása miatt a rendes bíróságokhoz nem fordulhattam, csak az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti panaszeljárás jöhetett szóba, amely eljárást a jogrendszer arra a kivételes esetre tartja fenn, amikor egy jogszabályi rendelkezés közvetlenül, pusztán a hatályosulásával képes személyes, aktuális és közvetlen alapjogsérelmet előidézni. Az alkotmányjogi panasz eljárások tipikusan a rendes bírósági igényérvényesítés után indíthatók csak meg, a bírói jogvédelem tehát többnyire nem az Alkotmánybíróságon kezdődik. Ez a körülmény álláspontom szerint megengedné, hogy a Bíróság kevésbé szigorúan álljon a tisztességes eljárás számonkéréséhez az Alkotmánybíróság előtti eljárás kapcsán. A jelen kérelemben kifogásolt panaszeljárásban viszont az AB nem egy többletgarancia volt a rendes bíróságok eljárásához képest, hanem az egyetlen létező garancia az egyéni jogok nemzeti szintű bírói védelmére, ezért elvárható, hogy a tisztességes eljárás követelményei a lehető legteljesebben érvényesüljenek.

65. A tisztességes eljáráshoz való jog a Bíróság felfogásában mindenekelőtt az eljárás alanyainak státuszát védi (Nideröst-Huber kontra Svájc, § 30). Felfogásom szerint ennek a védelemnek biztosítania kell azt, hogy az eljárásban félként résztvevő személy mindvégig az eljárás alanya maradjon, őt ne lehessen teljes mértékben ignorálni. Ez az elvárás esetemben nem teljesült: az AB hivatalosan tudomást sem vett arról, hogy kezdeményeztem az eljárását, ami különösen abban nyilvánult meg, hogy még a rám vonatkozó döntést sem kézbesítette nekem.